

SDJ 2023

Buresboahhtin vástidit Skuvladearvvašvuohtajearahallamii!

Vuođđooahpahusa 4. ja 5. luokkaid oahppit

Jearahallamii vástideapmi lea eaktodáhtolaš.

Rávvagat:

- Vállje vástádusa, mii lea lagamusas iežat oaivila dehe vásáhusa.
- Vástit gažaldagaide rehálaččat.
- Vuojo iežat vástádusaide. Ále čuovo, maid earát vástidit. Divtte maiddái earáid deavdit ráfis iežaset skoviid.
- Deaddil loahpas “Sádde”-boalu ja gidde bláđána.

Jearahallamis ii jerro du namma. Buot vástádusat gieđahallojuvvojit luohttámušain.

Vástádusaid vuođul sáhttit buoridit mánáid, nuoraid ja bearrašiid bálvalusaid ja ovddidit skuvllaid doaimbama. Vástádusat geavahuvvojit maiddái dieđalaš dutkamusaide ja dat sáhttet addojuvvot maiddái eará dutkiid geavahussii.

Dieđut seailluhuvvojit Dearvvašvuođa ja buresbirgejumi lágádusas (THL).

Duogášdieđut

1. Mii lea du virggalas sohkabealli?

- Bárdni
- Nieida

2. Muosáhatgo ahte don leat

- Bárdni
- Nieida
- Goabbánai
- In goabbáge
- Muosáhussan molsašuddá

3. Man luokkás don leat?

- 4. luokkás
- 5. luokkás

Skuvlavázzin 1/3

4 . Liikotgo skuvlavázzimii dál? Liikon skuvlavázzimii

- Hui olu
- Oalle olu
- Oalle unnán
- In ollenge

5 . Leago du luohkás ráfálaš?

- Dávjá
- Muhtumin
- Eai goassige

6 . Go luohkás hubmojuvvo juoga áššis, nu duosttatgo dadjat maid ieš oaivvildat?

- Dávjá
- Muhtumin
- In goassige

7 . Loktetgo luohkát oahppit ovttas?

- Dávjá
- Muhtumin
- Eai goassige

8 . Man bures don boadát áigái skuvlaskihpáriiguin?

- Bures
- Govttolaččat
- Hejot

9 . Man bures boadát áigái oahpaheddjiiguin?

- Bures
- Govttolaččat
- Hejot

10 . Leatgo oahpaheaddjit beroštuvvan das, mii dutnje gullo?

- Dávjá
- Muhtumin
- Eai goassige

Givssidemiin oaivvildat čuovvovaš jearaldagas dan, ahte oahpaheaddji dahje eará bargovehkii gullevaš olmmoš dagaha sániiguin dahje daguiguin **jámma** váivves miela muhtun oahppái. Givssideapmi ii goittotge leat ovdamearkan seahkaneapmi oahppi heajos láhttemii dahje bargguid barggakeahhtá guođdimii.

11 . Leago muhtun oahpaheaddjiin dahje eará skuvllat rávis olbmui givssidan du skuvllas **dán luohká** áigge?

- Mánngga have vahkus
- Sulaid okte vahkus
- Hárvvit
- Ii ollenge (sirdás gažaldahkii 13)

12 . Jus skuvlla rávisolmmoš lea givssidan du **dán luohká** áigge, leigo son

- Oahpaheaddji
- Skuvlla eará rávisolmmoš

13 . Man olu don leat leamaš fárus pláneme čuovvovaš áššiid **dán luohká** áigge?

- Olu
- Muhtun veardde
- In ollenge

Skuvlla oktasaš njuolggadusat

Diibmogaskadoaibma

Skuvlla šilljoviidodagat

Skuvlaboradeapmi

Skuvlla feasttat, dáhpáhusat ja mohkit

Oahppodiimmuid sisdoallu

14 . Mun muosáhan iežan leat dehálaš oassi

- Seamma oaivilis
- Ii seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis

Luohkkáservoša

Skuvlaservoša

Skuvlavázzin 2/3

15 . Maid oaivvildat diibmogaskkain?

- Seamma oaivilis
- Ii seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis

Diibmogaskkat dehe daidda mannan baldet mu

Dovddan iežan oktonassan diibmogaskkain

Sávalin diibmogaskaide eanet ordnejuvvon prográmma

16 . Leatgo dus váttisvuodát lohkamis?

- Ii ollenge
- Muhtun veardde
- Olu

17 . Leatgo dus váttisvuodát rehkenastimis?

- Ii ollenge
- Muhtun veardde
- Olu

18 . Leatgo dus váttisvuodát čállimis?

- Ii ollenge
- Muhtun veardde
- Olu

19 . Leatgo molson skuvlla gaskan **dán luohká?**

- In
- Juo

Skuvlavázzin 3/3

20 . Leatgo vásihan čuovvovašlágán dovdamušaid, mat laktásit du skuvlabargui?

- In goassige
- Muhtumin
- Dávjá

Orun hávkame skuvlabargui

Oađán hejot earálágan skuvlaáššiid dihtii

**Mu mielas orru, ahte lean manaheamen beroštumi skuvla
ektui**

Smiehtan, leago skuvlavázzimis mearkkašupmi

Orru, ahte in bastte bargat skuvlabargguid dego ovdal

21 . Nabe man dávjá leat vásihan čuovvovaš dovdamušaid, mat laktásit skuvlabargui?

- Eai jur goassige
- Muhtun geardde mánus
- Muhtun geardde vahkus
- Measta beaivválaččat

**Go lihkan idđedis, mun dovddan buorrin álggahit
skuvlabarggu**

Lean movttáskan skuvlabarggus

Go barggan skuvlabargguid, vajálduhtán buot birrasis

22 . Leago dutnje **dán luohká** áigge dáhpáhuvvan skuvllas dehe skuvlamátkkis bárti, man geažil leat fitnan doaktára, dearvvašvuohtadikšu dehe buohccedikšu luhtte?

- Ii oktege
- Oktii
- Guovtte have dehe dávjjit

Diibmogaskkas

Faláštalldiimmus

Eará diimmus

Skuvlamátkkis

Givssideapmi

Givssidemiin dárkkuhuvvo dás dat, go nubbi oahppi dehe oahppiid joavku dadjá dehe dahká unohis áššiid muhtin oahppái. Givssideapmi lea maid dat, go oahppi givssiduvvo **duojážassii**, vugiin masa son ii liiko. Givssideapmi ii leat dat, go guokte sulaid **ovttagievrrat** oahppi riidaleaba.

23 . Man dávjá don leat givssiduvvon skuvllas **dán lohkanbaji** áigge?

- Mánngga have vahkus
- Sulaid okte vahkus
- Hárvvit
- In ollenge

24 . Man dávjá don leat oassálastán eara ohppiid givssideapmái **dán lohkanbaji** áigge?

- Mánngga have vahkus
- Sulaid okte vahkus
- Hárvvit
- In ollenge

Jos don it leat givssiduvvon dehe don it leat ieš oassálastán givssideapmái skuvllas dán lohkanbaji áigge, sirdás gažaldahkii 27 .

25 . Leatgo muitalan skuvlla muhtin ráves olbmui **dán lohkanbaji** áigge skuvllas dáhpáhuvvan givssideamis?

- Juo
- In (sirdás gažaldahkii 27)

26 . Mii lea dáhpáhuvvan dan mañjel, go leat muitalan givssideamis?

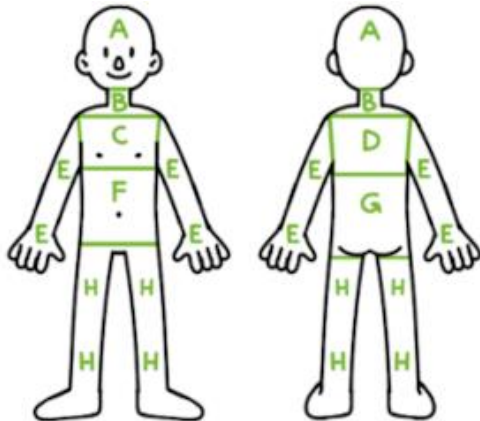
- Givssideapmi lea nohkan
- Givssideapmi lea unnon
- Givssideapmi lea joatkašuvvan dego ovdalge
- Givssideapmi lea vearránan
- In dieđe

Dearvvašvuohta

27 . Maid oaivvildat iežat dearvvašvuohtadilis?

- Hui buorre
- Oalle buorre
- Gaskageardán
- Oalle dehe hui heittot

28. Geahča gova. Smiehta **golbma maŋimuš mánotbaji** gittá otná beivvi rádjái. Man dájvá dus leat leamaš bákčasat dáin sajiin?

- Beivválačat dahje measta juohke beivve
- Sulaid oktii vahkus
- Hárvvit go oktii vahkus
- Eai goassige

Oaivvis (A)

Niskkis dahje hárduin (B)

Radderikkis (C)

Badječielggis

Giedain (E)

Čoavjjis (F)

Vuollečielggis dahje čoarbbealdehkiin (G)

Julggiin (H)

Miela buresveadjin

29 . Mot čuovvovaš čuoččuhusat leat doallan deaivása du buohta **guovtti mannan vahku** áigge?

- Doallá deaivása
- Duollet dálle
- Ii doala deaivása

Ledjen eahpedoaivvalaš dehe iluheapme

In návddašan mastege

Ledjen nu váibbas, ahte dušše čohkkájin ovtta sajés barggakeahhtá maidege

Lei váttis jurddašit albma ládje dehe vuojulduvvat áššiide

Jurddašin, ahte oktage ii liiko munnje

Jurddašin, ahte in sáhte leat goassige liikká buorre go eará mánát

30 . Vuolde leat cealkagat, mat govvejit earálágan dovdduid ja dovdamušaid. Vállje molssaeavttuin dan, mii govvida buoremusat du mañimus **golmma mánu** áigge.

- Ii goassige dahje ii olus goassige
- Muhtumin dahje muhtun veardde
- Dávjá dahje álo

Balan oadđimis eará sajis go ruovttus

Lean ráttástuvvan

Balan mannamis skuvlii

Go lean balus, de šattan oaivejorgásii dahje mus geasašiŋgoahhtá oaivvi

Balan mannamis ávvudemiide, dánssaide dahje gosa nu, gos leat olbmot, geaid in dovdda bures

31 . Vállje čuovvovaš čuoččuhusaid bokte dan molssaeavttu, maid ieš dovddat ja jurddašat.

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Dovddan ahte mus lea olmmošárvu unnimustá seammá olu go earáinge

Jáhkán ahte mus leat olu buorit bealit dahje iešvuodát

Sáhtán dahkat áššiid seamma bures go earáge olbmot

Jurddašan positiivvalaččat iežan birra

Lean oppalohkáid duđavaš alccesan

Jus miela buresveadjimii laktáseaddji áššit váivvidit du, de lea dehálaš hállat daid birra ovdamearkka dihte vanhemiiguin dahje skuvladearvvašvuodadivššáriin. Sáhtát maddái háleštit áššiida birra ovdamearkka dihte MLL mánáid ja nuoraid telefovnnas dahje chatis.

Ustibat

32 . Man galle buori olbmá dus leat?

- li oktage
- Okta
- Guokte
- Eanet go guokte

33 . Dovddatgo iežat oktonassan?

- In goassige
- Muhtumin
- Dávjá

34 . Man dávjá dát čuoččuhusat heivehit dutnje? Vállje heivvolamos molssaeavttu.

- In goassige
- Hárve
- Dávjá
- Hui dávjá

Heivehit 1-8

Bániid bassan

35 . Man dávjá basat iežat bániid?

- Guovtte geardde beaivvis dehe dávjjit
- Oktii beaivvis
- Hárvvit go oktii beaivvis

Boradeapmi

36 . Man dávjá borat iđitbihtá **skuvlavahku** áigge?

- Viđa iđida
- 3-4 iđida
- 1-2 iđida
- In oktiige

37. Man dájvá borat čuovvovaš borramušaid skuvlaboradeamis **skuvlavahku** áigge?

- Viđa beaivve áigge
- 3-4 beaivve áigge
- 1-2 beaivve áigge
- In oktege

Váldobiepmu

Saláhta dehe fiinnisin njuvdojuvvon ruohtasáttu

Mielkki dehe bimi

Láibbi

38. Maid oaivvildat skuvlabeaivemállásis?

- Ollásit seamma oaivilis
- Seamma oaivilis
- Sierra oaivilis
- Ollásit sierra oaivilis

Skuvlabeaivemáilis fállujuvvo vuogas áigge beavit

Skuvlabeaivemállása borramii lea várrejuvvon doarvái áigi

Skuvlabeaivemáilis lea fállujuvvon doarvái

Skuvlabeaivemáilis lea šlája dáfus buorre

Skuvlabeaivemáilis lea smáhka dáfus buorre

Oadđin

39. Oadđatgo mielastat doarvái?

- Juo, measta álo
- Juo, dájvá
- Hárve dahje ii olus goassige
- In máhte dadjat

Falášstallan

Falášstallan mearkkaša čuovvovaš jearaldagas buot dakkár doaimmaid, mat lasihit váimmu coahkkima ja ožžot du oanehassii šieđđaluvvat ovdamearkka dihtii faláštaladettiin, spealadettiin ustibiiguin, skuvlamátkkis, diibmogaskkas dehe skuvlla falášstallandiimuin. Lihkadeapmi lea ovdamearkka dihtii ahccilis vázzin, viehkan ja sihkkelastin.

40 . Smiehta buot lihadeapmát vássán **7 beaivve** áigge. Man galle beaivve don leat lihadan aŋkke diimmu beaivvis?

- 0 beaivve
- 1 beaivve áigge
- 2 beaivve áigge
- 3 beaivve áigge
- 4 beaivve áigge
- 5 beaivve áigge
- 6 beaivve áigge
- 7 beaivve áigge

Borgguheapmi ja gárrenávdnasat

41 . Leatgo goassige geavahan dáid?

- In ollenge
- Lean geahččalan oktii dehe moddii
- Geavahan duollet dálle

Duhpát

Snuvsa

Šleatgaduhpát

42 . Borgguhitgo du vanhemat dál?

Eadni

Áhčči

- Ii
- Juo
- In dieđe

43 . Leatgo máisten dehe juhkan alkohola, ovdamearkka dihte vuollaga dehe sidera?

- In leat
- Lean máisten veaháš
- Lean juhkan mángga háve

44 . Geavahago soames du váhnemiin liiggás olu alkohola?

- li (sirdás gažaldahkii 46)
- Juo

45 . Leago dat hehtten du?

- li
- Juo

Fysihkalaš veahkaváldi

46 . Leatgo dutnje dahkkon maŋimus gollan **12 mánu** áigge čuovvovaš áššit?

- Juo
- li

Suoláduvvon dehe geahččaluvvon suoládit juoga veahkaválddiin dehe dainna uhkidemiin

Muđuid suoláduvvon juoga

Uhkiduvvon vaháguhttot fysalaččat

Rohkkahuvvon fysalaččat dego čorpmaduvvon, čikčojuvvon dehe adnon juoga vearju

Seksuála headušteapmi ja veahkaváldi

Dus lea riekti mearridit, mainna lágiin du duohtadit. Juos soamis guoská du buolahuhtti dahje unohis vugiin, mital dan birra dakkár rávesolbmui, geasa luohát. Mital maiddá, juos soamis lea bággen du guoskat alcces. Sáhtát mitalit ášši birra ovdamearkka dihte oahpaheaddjái dahje skuvladearvvašvuođadikšárii. Sáhtát maiddá riŋget MLL Mánáid ja nuoraid telefodnii dahje Rihkugillájeaddjigohcimii.

47 . Leatgo muosáhan juoidá čuovvovaččain maŋimus gollan **12 mánu** áigge?

- Juo
- In

Goruda kommenterema dehe evttohallama, mii dovdo headušteaddjin dehe balddehahttin

Seksuálalaččat headušteaddji deakstadieđuid sáddema dehe videoid dehe govaid čájeheami

Soames lea duohtadan du čiččiid dehe sohkaealániid du dáhtu vuostá

Soames lea deaddán du dehe bákkuhan du duohtadit iežat čiččiid dehe sohkaealániid

Bearrašis vásihuvvon veahkaváldi

Váhnemiin dárkkuhuvvojit dáin gažaldagain ovdamearkka dihte eadni dehe eadnebealli, áhčči dehe áhččebealli, adopšuvdnaváhnemat dehe sadjásašbearraša váhnemat.

48 . Leatgo du váhnemat dahkan **dutnje** čuovvovaš áššiid maŋimus vássán **12 mánu** áigge?

- II
- 1-2 háve
- 3 háve dehe dávjjit
- Lea dahkan, muhto in muite man galle háve

Biehttan hupmamis dutnje guhkes áigái

Loavkidan sánálaččat, ovdamearkka dihte bealkán du

Vuollánahtán dehe hehpehan du

Uhkidan hilgut dehe guođđit du okto

Báلكon, časkán dehe čiekčan dávviriid

Lássen du juoga báikái

Uhkidan du veahkaváldiin

49 . Leatgo du váhnemat dahkan **dutnje** čuovvovaš áššiid maŋimus vássán **12 mánu** áigge?

- II
- 1-2 háve
- 3 háve dehe dávjjit
- Lea dahkan, muhto in muite man galle háve

Dollen du nu, ahte don leat bávččagan

Norrdadan dehe ravgon du vašánit

Duhkuštan du

Spežžen du

Čorbmadan du dehe časkán dinggain

Čievččastan du

Bávččagahtán du muđuid fysihkalaččat

Jos leat vásihan heađušteami dehe veahkaváldi, de lea hui dehálaš mitalit das ráves olbmui. Sáhtát hupmat ovdamearkka dihte oahpaheadjái dehe skuvladearvvašvuohtadikšui. Sáhtát maid čuojahit MML:a Mánáid ja nuoraid telefodnii dege Rihkugillájeaddjigohccái.

Veahki oažžun ja bálvalusat

50 . Man galle háve don leat buohkanassii fitnan skuvladearvvašvuohtadikšu luhtte **dán luohká** áigge?

- In oktiige
- Ovtta háve
- 2-3 háve
- 4 háve dehe eanet

Dearvvašvuohtadikšu ja doavttir dahkaba buot ohppiide dearvvašvuohtadárkkástusaid jeavddalaččat. Dábálaččat dearvvašvuohtadikšu bovde dehe addá áiggi dearvvašvuohtadárkkástussii. Dasa lassin stuđeanttat sáhttet fitnat dearvvašvuohtadikšu dehe doaktára vuostávdimis dárbbu mielde.

51 . Leatgo fitnan **dán luohká** áigge dearvvašvuohtadárkkástusas skuvladearvvašvuohtadikšu dehe skuvladoaktára luhtte?

- Juo
- In (sirdás gažaldahkii 53)
- In dieđe (sirdás gažaldahkii 53)

52 . Mot čuovvovaš áššit ollašuvve **dán luohká** áigge dahkkon dearvvašvuohtadárkkástusas?

- Seamma oaivilis
- Ii seamma iige sierra oaivilis
- Sierra oaivilis

Hubmojuvvui munnje dehálaš áššiin

Mu oaivil guldaluvvui

Hálaimet mu bearrašii laktáseaddji áššiin

Mu mielas orui dorvvolaš mitalit iežan áššiid birra

53 . Leatgo fitnan **dán luohká** áigge skuvlakuráhtora ságain?

- In
- Juo
- In dieđe

54 . Leatgo fitnan **dán luohká** áigge skuvlapsykologa ságain?

- In
- Juo
- In dieđe

55 . Leatgo skuvllastat muhtun ráves olmmoš, geainna sáhtát dárbbu mielde ságastallat áššiin, mat deddet du miela?

- li
- Juo
- In dieđe

Bearaš ja orrun

56 . Gos don orut? Vállje dan molssaeavttu, mii buoremusat govvida du dili.

- Váhnemiiguin oktasaš ruovttus
- Orun sulaid liikká olu iežan goappaš váhnemiin ovdamearkka dihte vuorrovahkuid, soai eaba oro ovttas
- Orun ovttas váldoáššis iežan nuppi váhnemiin ja mun lean nuppi váhneman luhtte duollet dálle, ovdamearkka dihte vahkuloahpaid
- Iežan ovttá váhnemiin
- Áhkuin ja ádjáin dehe eará fulkkiiguin almmá váhnemiid haga
- Sadjásašbearrašis
- Mánáidruovttus, nuoraidruovttus dehe skuvlaruovttus
- Bearašruovttus
- Eará ládje

57 . Manin orut áhkuin ja ádjáin dehe eará fulkkiiguin?

- Sosiálabargi (sosba) lea dadjan gos orun
- Eará ákkaid dihte
- In máhte čilget

58 . Mii dáin dus lei?

- Juo
- li, mu bearrašis ii leat ruhta dása
- In ollenge eará ákkaid dihte

Muhtin biktasat ledje ostojuvvon ođasin

Dávjjimusat doarvá borramuš ruovttus

Iežan telefvdna

Ruhta iežan smávva goluide

59 . Man riikkas don ja du váhnemat leat riegádan?

Vástit nu ahte guoská buohkaid.

Don

Eadni

Áhčči

- Suopma
- Ruotta
- Estteenan
- Ruošša
- Ukraina
- Muhtun eará Eurohpa riika
- Somalia
- Syria
- Irak
- Iran
- Afganistan
- India
- Kiinná
- Thaieanan
- Vietnam
- Muhtun eará riika

60 . Man guhká don leat orron Suomas?

- Badjel 10 jagi dehe oba iežan eallinagi
- 5-10 jagi
- 1-4 jagi
- Vuollel jagi

Vánhemiiguin ságastallan

61 . Basttátgo ságastallat iežat váhnemiiguin iežat áššiin?

- En jur goassige
- Duollet dálle
- Oalle dávjá
- Dávjá

62 . Man dájvá du buohta dáhpáhuvvat čuovvovaš áššit?

- Dájvá
- Muhtumin
- Eai ollenge

Ságastalat iežat váhnemiiguin skuvlabeaivvitat

Šiehttabehtet ruoktotboahthináiggiin, go vuolggát olggos

Du váhnemat humadit du ustibiiguin singuin deaivvadettiin

Du váhnemat dorjot ja movttiidahttet du

Duhtavašvuotta eallimii

63 . Leatgo don eallimasat dálá áigge

- Hui duhtavaš
- Oalle duhtavaš
- In duhtavaš inge duhtameahttun
- Oalle duhtameahttun
- Hui duhtameahttun

Friddjaáigi

Čuovvovaš gažaldagas nehtain dárkkuhuvvojit heivehusat, spealut, filmmat dehe prográmmat, mat geavahuvvojit sierralágán rusttegiiguin (dego giehtatelefovdna, tableahhta, dihtor, televišuvdna) Neahta geavahus leat maid sosiála media ja fierbmebálvalusat.

64 . Man dájvá leat muosáhan čuovvovaš áššiid?

- Hui dájvá
- Oalle dájvá
- Ii beare dájvá
- In goassige

Mun lean geahččalan orrut unnit áiggi nehtas, muhto in leat lihkostuvvan

Mun galggalin loaktit eanet áigge bearrašiin, ustibiiguin dehe leavssuiguin, muhto buot áigi gollá nehtas

Mun lean fuobmán iežan leat nehtas, vaikko mus ii leat rievtti mielde leamaš oba miellage doppe orrut

Lean dovdan iežan jierástuvvan go in leat beassan nehtii

In leat boradan dehe nohkkan neahta geažil

65 . Man dávjá buđaldat juoidá?

- 6-7 beaivvi vahkus
- 5 beaivvi vahkus
- 3-4 beaivvi vahkus
- 1-2 beaivvi vahkus
- Hárvvit

Čuovvovaš jearaldagas dáidaga ja kultuvrra hárjeheapmi lea ovdamearkka dihte sárgun, čállin, koden dehe teáhteris, festiválain, sirkosis dehe museas fitnan. Maiddá musihka guldaleapmi, girjjiid lohkan, govven ja videoid ráhkadeapmi dehe ealligovaid geahččan lea dáidaga ja kultuvrra hárjeheapmi.

66 . Smiehta buot dáidaga ja kultuvrra buđaldeamát maŋimus vássán **7 beaivvi** áigge. Man galle beaivve lea buđaldan dáidagiin ja kultuvrrain aŋkke diimmu beaivvis?

- 0 beaivve
- 1 beaivve áigge
- 2 beaivve áigge
- 3 beaivve áigge
- 4 beaivve áigge
- 5 beaivve áigge
- 6 beaivve áigge
- 7 beaivve áigge

67 . Du ruoktočujuhusa poastanummir: _____

Giitu vástadusainat!

Jus du buresveadjimii laktáseaddji áššit váivvidit du, de lea dehálaš hállat daid birra vanhemiiguin dahje skuvlla dearvvašvuodadivššáriin. Sáhtát maiddá háleštit áššiidat birra ovdamearkka dihte MLL Mánáid ja nuoraid telefonna dahje chatis, Apuu-chatis, Bártneid telefonna dahje Rihkusgillájeaddjigohcimis. [Bálvalusaid oktavuodadieđut gávdnojit dáppe \(suomagielat\)](#).

Man oaivilis don leat dán gažadeamis? Jus háliidat, sáhtát addit máhchaga gažadeamis dás: _____

Deaddil loahpas “Sádde”-boalu ja gidde bláđána.